

Temat 4: Komu w drogę, temu ABS

Opis i cel wykładu: Mężczyzna i kobieta tworzący parę prędzej czy później stają wobec perspektywy współżycia seksualnego. Kwestię tę należy ukazać w kontekście więzi miłości, jaka się pomiędzy nimi tworzy. Nie na każdym etapie relacji istnieją wystarczające warunki ku temu, by podjąć współżycie. Nie jest nim na pewno samo tylko zauroczenie (animacja: „seks na żółto”). Duże niebezpieczeństwo wiąże się z etapem zakochania, kiedy dwoje ludzi jest skłonnych na bazie uczuć składać sobie nawet bardzo daleko idące deklaracje dotyczące wspólnej przyszłości (animacja: „seks na żółto-czerwono”). Jednak tylko miłość dopełniona przez ślub na wyłączność i na zawsze jest w stanie uczynić seks absolutnie bezpiecznym (animacja: „seks na żółto-czerwono-niebiesko”). Stąd sformułowany postulat profilaktyczny: „Komu w drogę, temu ABS (Absolutnie Bezpieczny Seks)”.

W wyniku przeprowadzonych zajęć ich uczestnik powinien:

- Dostrzegać związek między współżyciem seksualnym a miłością.
- Rozumieć hasło: „Komu w drogę, temu ABS (Absolutnie Bezpieczny Seks)” i dostrzegać jego wymogi i zalety.

Prezentacja multimedialna (do pobrania ze strony: www.pobierz.czysteserca.org.pl)

Wymagania sprzętowe: Program PowerPoint Office 2013 i nowsze, krój pisma: Calibri oraz podłączenie głośników

Sekwencja slajdów od 2 do 4 przedstawia zdjęcia ukazujące różne gesty charakterystyczne dla zakochanych. Uczestnicy zajęć proszeni są o zinterpretowanie znaczenia tych gestów przez przypisanie im słów widocznych na slajdach. Dla każdej sytuacji można wskazać maksymalnie trzy słowa.

Zadanie to ma na celu uświadomienie obecnym, że tak jak więź między kobietą i mężczyzną jest wielowymiarowa, tak też wyrażające ją gesty są wieloznaczne.

SLAJD 1

Rozpoczynamy od powtórki z poprzedniej prezentacji. Wyświetlają się „Fazy więzi między kobietą i mężczyzną”.

SLAJD 2

Zdjęcie zostaje zastąpione nowym, przedstawiającym złączone dłonie kobiety i mężczyzny.

SLAJD 3

Zmiana fotografii, która przedstawia obejmującą się parę.

SLAJD 4

Pojawia się kolejne zdjęcie, ukazujące pocałunek kobiety i mężczyzny.

Pojawiająca się grafika symbolizuje akt seksualny. Jest on najgłębszym i najbardziej intymnym ze wszystkich fizycznych znaków wyrażających więź między kobietą i mężczyzną. Jednak i to działanie ma najczęściej sens wieloznaczny.

Współzycie może się pojawić na różnych etapach tworzącej się więzi i z pewnością ma znaczący wpływ na jej dynamikę.

SLAJD 5

W miejscu fotografii pojawia się grafika obejmującej się nagiej pary.

SLAJD 6

Grafika jest w kolorze żółto-czerwonym z niebieskim obrysem.

„Seks na żółto”

Oznacza wchodzenie w doraźne relacje seksualne. Można mówić o nich wyłącznie w kategoriach zachowań ryzykownych, generujących rozmaite powikłania, których lista jest bardzo długa. Bywa, że współzycie seksualne podejmowane jest pod wpływem

SLAJD 7

Na ekranie pojawia się para w kolorze żółtym. Nad nią napis „Zauroczenie. Niebezpieczny seks”.

atrakcyjności fizycznej. Bywa i tak, że stanowi zastępczy sposób radzenia sobie z trudnościami okresu dorastania, w tym szczególnie z deficytami więzi rodzinnych. Do podjęcia ryzykownych zachowań seksualnych może skłaniać młodego człowieka presja rówieśnicza, a także właściwa temu okresowi tendencja do eksperymentowania w poszukiwaniu własnej tożsamości. W skrajnych przypadkach można mówić o sprzedawaniu własnego ciała (prostyucja). Nie wolno również zapominać o modelowaniu zachowań przez kulturę masową, która banalizuje seksualność, sprowadzając ją do poziomu samej przyjemności. Całokształt takich zachowań i ich skutków możemy nazwać niebezpiecznym seksem.

SLAJD 8

Emisja filmu „Czekolada”, scen. Krzysztof Rzeźniowiecki, reż. Dariusz Regucki, wyd. Fundacja Czyste Serca, (czas 6:32).

Po filmie rozmowa kierowana. Proponowane pytania:

- O czym Filip czatował z kolegą?
- Jak zareagowały siostra i mama Filipa?
- Jakie jest zdanie mamy nt. podjęcia inicjacji seksualnej w wieku 16–17 lat? A jakich argumentów używa Filip?
- W jaki sposób Filip reaguje na pytanie mamy: „Czy chciałbyś, aby jakaś dziewczyna traktowała cię jako kolejną odhaczoną zdobycz?”
- Jak w kontekście rozmowy należy rozumieć przysłowie: Tylko martwe ryby płyną z prądem?
- Na czym polegał eksperyment z cukierkiem?
- Jak odnieść eksperyment dotyczący odraczania przyjemności do przedwczesnej inicjacji seksualnej?
- Dlaczego w kontekście powyższego eksperymentu warto czekać?

Zakochanie („seks na żółto-czerwono”)

Prawidłowo rozwijająca się więź uczuciowa przechodzi przez właściwe sobie stany fascynacji: doznawane uczucia, bezgraniczne uwielbienie osoby kochanej i poczucie szczęścia. Przeżycia te nie mają jeszcze bezpośrednich odniesień do współżycia. Wprawdzie seksualność stanowi ich podłoże, jednak przeważa czynnik duchowy nad fizycznym.

Współżycie seksualne nie jest pierwszą potrzebą zakochanych. Dwoje ludzi może budować relację z pominięciem inicjacji seksualnej, gdyż o rozwoju miłości decydują inne czynniki. Na ten fakt pośrednio wskazują również badania dotyczące wieku inicjacji seksualnej młodzieży. Zdecydowana mniejszość nastolatków decyduje się na ten krok, choć w świadomości społecznej istnieje przekonanie o powszechności tego zjawiska, co widać na filmie „Ostry makijaż” (zob. slajd 11).

Wieloletnie badania nad zachowaniami zdrowotnymi młodzieży szkolnej, prowadzone co 4 lata w ramach międzynarodowego projektu HBSC (Health Behaviour in School-aged Children), pokazują, że w Polsce (w okresie od 1990 do 2014 r.) odsetek młodzieży po inicjacji seksualnej wśród 15-latków nie przekroczył 30% (*Vademecum skutecznej profilaktyki młodzieży*, red. Grzelak, Warszawa 2015, s. 63).

SLAJD 9

Na ekranie pojawia się para w kolorze żółtym. Nad nią napis „Zakochanie”.

SLAJD 10

Emisja fragmentu filmu „Ostry makijaż”, scen. i reż. Dariusz Regucki, wyd. Rubikon, (czas 4:00).

Ślub prywatny

Młdzież na ogół bez trudu potrafi odróżnić zakochanie, które jest na chwilę, od miłości na zawsze. W świadomości osób zakochanych akt seksualny ma być znakiem tego, że miłość osiągnęła już stan dojrzały i dlatego wiele par podejmuje współżycie już w fazie zakochania. Część z nich czyni to z powodów omówionych w odniesieniu do „niebezpiecznego seksu” (zob. str. 66–69). W większości przypadków mamy jednak do czynienia z silnym przekonaniem, że tym, co nas łączy, jest już prawdziwa miłość.

Film „Ostry makijaż” przedstawia przebieg takiej inicjacji. W decydującym momencie chłopiec składa obietnicę miłości na całe życie. Dopiero wtedy dziewczyna ostatecznie zgadza się na podjęcie współżycia. Jesteśmy świadkami swego rodzaju prywatnych zaślubin, wymiany obietnic, po których ma nastąpić akt seksualny. Scena ta odzwierciedla historie bardzo wielu zakochanych par. Współżycie zostało powiązane z jakąś obietnicą, w którą oboje uwierzyli, chociaż najczęściej każde na swój sposób.

Troska wielu dorosłych o los takiej pary ogranicza się do tzw. „bezpiecznego seksu”. Bezpieczeństwo podejmowanych kontaktów seksualnych ma być gwarantowane przez zabezpieczenie się przed poczęciem i chorobami przenoszonymi drogą płciową, zaś w wymiarze międzyosobowym poprzez umacnianie więzi partnerskiej. Projekt ten nie bierze pod uwagę niebezpieczeństwa najbardziej dotkliwego. Kryje się ono właśnie w prywatnym charakterze zaślubin. Podejmowane spontanicznie i bez zobowiązań, skutkuje najczęściej rozstaniem, zranieniem i cierpieniem.

„Seks na żółto-czerwono-niebiesko” (3D)

Słowa „kocham cię” w ustach kobiety znaczy zazwyczaj co innego, niż w ustach mężczyzny. Wiąż między kobietą i mężczyzną to nieustanny dialog i odkrywanie siebie przez całe życie. Stąd tak ważne jest, aby przysięga będąca istotą zaślubin miała obiektywną, zrozumiałą i zobowiązującą treść. We wszystkich znanych nam kręgach kulturowych i cywilizacyjnych zawieranie małżeństw miało wiążącą formę publiczną. Współcześnie akcentuje się partnerski charakter relacji między kobietą a mężczyzną, co należy odnotować z uznaniem. Niebezpieczeństwo polega jednak na zbyt daleko idącym sprywatyzowaniu tych spraw. Uwzględniając współczesne aspiracje do podmiotowości, wiążąc tradycje z nowoczesnością, należy podkreślić, że przysięga małżeńska (jako zwieńczenie rozwoju więzi) to przede wszystkim akt osobisty dwojga ludzi, a dopiero później wydarzenie publiczno-prawne. Oba te wymiary są nierozłączne. Przysięga bowiem ustanawia trwałą wspólnotę życia i miłości, czyli skutek ze swej natury społeczny.

SLAJD 11

Na ekranie pojawia się para w kolorze żółto-czerwonym z niebieskim obrysem. Nad nią napis „Miłość. Absolutnie Bezpieczny Seks”

Ideałem jest zatem współżycie w warunkach, w których atrakcyjność cielesna i fascynacja uczuciowa zostały zwieńczone przysięgą małżeńską. Lista korzyści jest długa. Straty, których nie da się uniknąć, są jedynie skutkiem błędów ludzkich.

SLAJD 12

Zdjęcie pary młodej.

Metaforą życia jest droga. Oznacza ona różne style życia seksualnego młodych ludzi. W głębi serca każda dziewczyna i każdy chłopiec noszą pragnienie odnalezienia prawdziwej miłości: jedynej i na zawsze. Ilustracją tej tezy jest opowieść „Złoty lok” – **załącznik nr 3** (s. 61–62).

SLAJD 13

Na ekranie pojawia się zarys drogi i para w żółtym kolorze.

SLAJD 14

Para zmienia kolor na żółto-czerwony.

SLAJD 15

Pojawia się niebieski obrys oraz zmienia się napis na: „Komu w drogę, temu ABS”.

W drodze, która prowadzi na spotkanie takiej miłości, towarzyszy nam komunikat profilaktyczny: „Komu w drogę, temu ABS”. Alternatywą dla niebezpieczeństw wynikających z podejmowania współżycia bez zobowiązań jest Absolutnie Bezpieczny Seks, który stanowi dopełnienie **miłości 3D**. Kluczowymi są dar i zobowiązanie, które urzeczywistniają się w przyszłości małżeńskiej.

Literatura:

1. Izdebski Zbigniew (red.), *Związki i relacje z partnerem w cyklu życia człowieka*, [w:] *O człowieku i jego rozwoju nie tylko seksualnym : prace dedykowane profesorowi Andrzejowi Jaczewskiemu*, Zielona Góra 2009, s. 271-295.
2. Lew-Starowicz Zbigniew, *Współżycie seksualne jako wyraz miłości*, [w:] *Erotyka*, Maria Grzywak-Kaczyńska (red.), Warszawa 1977.
3. *Vademecum skutecznej profilaktyki problemów młodzieży. Przewodnik dla samorządowców i praktyków oparty na wynikach badań naukowych. Jak wspierać młodzież w podróży życia?*, Szymon Grzelak (red.), Warszawa 2015, http://ipzin.org/images/pdf/vademecum_skutecznej_profilaktyki_problegow_mlodziemy.pdf [dostęp: 18.09.2018].
4. Wojcieszek Krzysztof, *Na początku była rozpacz. Antropologiczne podstawy profilaktyki*, Kraków 2005.
5. Wojnarowska Barbara, Izdebski Zbigniew, Koło Hanna, Mazur Joanna, *Inicjacja seksualna i stosowanie prezerwatywy oraz innych metod zapobiegania ciąży przez młodzież 15-letnią w Polsce i innych krajach*. „Ginekologia Polska” 2004, nr 8, s. 621-632.
6. *Zdrowie i zachowania zdrowotne młodzieży szkolnej w Polsce na tle wybranych uwarunkowań socjodemograficznych. Wyniki badań HBSC 2014*, Joanna Mazur (red.), Warszawa 2015, http://www.imid.med.pl/images/do-pobrania/Zdrowie_i_zachowania_zdrowotne_www.pdf [dostęp: 18 IX 2018 r.]